

mere til, — og dette mere mangler Jens Nielsen helt og holdent.

Her en lille Stilprøve, en enkelt Prøve paa, hvad Jens Nielsen præsterer, naar han fremstiller sine Tanker »saa klart som muligt«.

»Jeg vil«, siger han, »tage en Præst, som ingen Formue har og ikke har Raad til at leve som sine bedre stillede Kaldsfæller, men lever, hvad man kalder et tarveligt Liv. Men daglig spiser dog han og hans Familje sig mæt i gode og sunde Fødevarer; Klæderne, som han og hans gaar med, taaler maaske ikke Sammenligning med andre Præstefamiljers, men Legemet trives godt deri. Bøligen er maaske heller ikke fin, men den er lys og luftig, saa Helbreden udmærket bevarer. Se saadan en Præst vil uden tvivl blive kaldt en fattig Præst; men ved en Undersøgelse af Spørgsmaalet maa man ikke betragte ham som fattig. Kun dersom han nødtvungen, frivillig eller ubevidst lever under det, som er nødvendigt til Helbredens Bevarelse, saa kan han regnes at være fattig.«

Gennem hele Bogen lyser samme Klarhed som gennem det citerede Stykke: samtlige 83 Sider er ikke andet end en »nødtvungen« og dog »frivillig«, »ubevidst« og dog »bevidst« selvbehagelig Sladder.

Socialismus und Anarchismus in Europa u. Nordamerika während der Jahre 1883 bis 1886. Nach amtlichen Quellen. Berlin, Verlag von Richard Wilhelm. 1887. (155 S.)

Den første Tredjedel af denne Bog, der bestaar af en Samling Artikler, som først saa Lyset i »Hamburg Correspondent« i Foraaret 1887, er helliget Tyskland. Forf., en udpræget Modstander af Socialdemokratiet, aabner sin Beretning med en Udtalelse om, hvor lidet den tyske Socialistlov har svaret til de Forventninger, der knyttedes til den. Ogsaa fra anti-socialistisk Side udtales det nu aabent, hvilket stort Misgreb denne Lov var, hvor ganske forfejlet den var; — men om at lade den falde vil man

dog ikke høre Tale. Den i det væsentlige kronologisk holdte Beretning giver en ganske god Oversigt over Socialdemokratiets Arbejden og Virken i tre eller fire Aar. — De andre to Tredjedele er fordelt mellem de vigtigste europæiske Lande samt Nordamerika, hvert Land holdt for sig. De Oplysninger, Forf. her kan meddele, er for de fleste Landes Vedkommende lovligt sparsomme; nogen Vejledning vil Bogen dog nu og da kunne yde.

J. Garin, die Anarchisten. Eine historisch-kritische Studie. Autor. Uebertr. Leipzig, Verlag von Otto Wigand. 1887. (243 S.) (3 M.)

Det er med den Del af de sidste Aars franske Socialister, der kalder sig »Anarkister«, at Forf. hovedsagelig befatter sig; i alt Fald kommer han ikke meget udenfor Frankrig og det franske Schweiz, og kun med den franske Literatur er han bekendt. Han søger først historisk at fremstille, hvorledes det anarkistiske Parti har udviklet sig af de forudgaaende socialdemokratiske Bevægelser, af det gamle Internationale, af Kampen mellem Bakunin'ister og Marx'ister. Han fremstiller dernæst Anarkisternes Anskuelse om Religion, Familie, Ejendom og Stat, og kritiserer disse Anskuelse. Endelig vil den optimistiske Forf., der ikke udmærker sig ved megen Originalitet, bevise — og det er Hovedsagen for ham — den anarkistiske Læres Betydningsløshed. Den anarkistiske Lære vil efter hans Mening aldrig komme til at spille nogen Rolle i Verdenshistorien, dels fordi den i Et og Alt strider mod sund Fornuft, dels fordi de store materielle og immaterielle Fremskridt, vi ser, hvorhen vi saa vender Blikket, gør det umuligt for den at finde en Jord, den kunde slaa Rod i.

A. P.-St.